

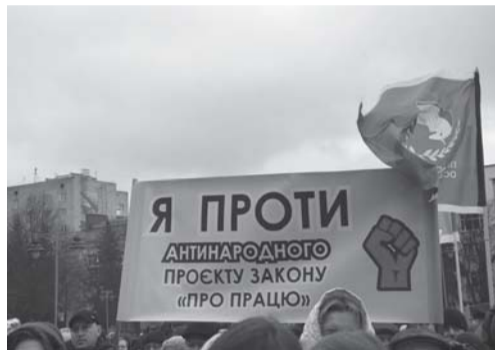

Майбутнє – з профспілками!

● Протест!

Намагання держави прийняти численні законопроекти, спрямовані на звуження або скасування прав та повноважень профспілок, знову призвело до протесту. Влада намагається підірвати традиційні профспілкові функції – право на захист трудових прав та право на колективні переговори. «Ні» дискримінації профспілок! – черговий раз знову заявили тисячі спілчан, серед яких і члени Профспілки працівників охорони здоров'я України.

Нагадаємо, суть проектів законів «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо окремих питань діяльності професійних спілок)» №2681 від 27.12.2019, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» № 5371 від 13.04.2021 та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції трудових відносин» № 5388 від 16.04.2021. У суспільстві, на жаль, ці законопроекти не викликають масового обговорення, адже, ймовірно, українці вважають, що це їх не стосується. Здається, що це лише проблема профспілок. Однак, якщо в Україні зникнуть профспілки, працівник лишиться сам на сам з роботодавцем, який буде пропонувати на ринку праці тільки вигідні для нього умови праці, й ніхто не матиме права втручатися у цей процес. Ні індивідуальні права, ні колективні інтереси працівників захищати буде нікому.

Зосередимося на законопроекті № 5388, який заплановано розглянути найближчим часом у Верховній Раді України. Так, наприклад, запропоновані проектом зміни зменшують трудові гарантії працівників і націлюють сторони трудових відносин будувати їх лише на договірній основі. Як наслідок, профспілки значною мірою втраять позиції «повноцінної переговорної сторони», від якої залежить рівень забезпеченості інтересів найманих працівників у відносинах з роботодавцями. Фактично, це посягання на право профспілок щодо колективних переговорів. Задекларована благородна мета законопроекту 5388 – зменшення контролю держави над веденням бізнесу, фактично усуває баланс прав та інтересів між роботодавцем та працівником, надаючи значні переваги саме роботодавцю. Працівник буде повністю залежати від волі роботодавця.

У випадку прийняття проекту закони будуть мінімально впливати на трудові відносини, тому що в основу відносин між роботодавцем та працівником буде покладено трудовий договір, укладений у письмовій формі.

При цьому проектом не визначено єдиної форми трудового договору, однак допускається укладання строкового трудового договору у письмовій формі. Така невизначеність щодо існування як усної, так письмової форми трудового договору з урахуванням запропонованих змін до статей 57, 58, 62, частини другої статті 66, статті 69 КЗпП (у частині виключення необхідності ведення правил внутрішнього трудового розпорядку) викликає безліч питань. Отже, якщо запропонований законопроект буде прийнятий, фактично в Україні трудові відносини переведуть у цивільно-правову площину (стаття 13 Цивільного кодексу України визначає межі здійснення цивільних прав. Цивільні права особа здійснює у межах, наданих їй договором або актами цивільного законодавства). На сьогодні регулювання трудових відносин в Україні здійснюється на підставі законодавства про працю, зокрема Кодексу законів про працю. Згідно зі статтею 3 КЗпП, законодавство про працю регулює трудові відносини працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності та галузевої належності, а також осіб, які працюють за трудовим договором з фізичними особами.

Запропонована модель врегулювання трудових відносин підозріло нагадує американську, яка характеризується найбільшим зближенням трудового і цивільного права, більшою свободою роботодавця у відносинах найму і звільнення, великим розривом в оплаті праці. Слід зазначити, що незважаючи на свободу у трудових відносинах американського роботодавця, звільняти працівника за трудовим договором він зобов'язаний лише на законних підставах. Особливістю правового регулювання праці в США є відсутність трудового права як самостійної галузі. Колективне трудове право й індивідуальне трудове право разом складають підгалузь підприємницького права. У США відсутній трудовий кодекс. Проте, законотворці нічого не змінюють в удосконаленні процедури розгляду трудових спорів.

Профспілки цим законопроектом позбавляються багатьох прав, а саме: скасовується процедура надання згоди профспілки на звільнення працівника, виключається необхідність ведення правил внутрішнього трудового розпорядку або графіків змінності (їх ведення залишається на розсуд роботодавця); час початку і закінчення щоденної роботи пропонується встановлювати за згодою працівника і роботодавця; при залученні працівників до надурочних робіт та роботи у вихідні дні профспілка лише інформується, одержання на це дозволу від профспілки скасовується; з профспілкою не узгоджуватиметься перенесення щорічної відпустки тощо.

Сам на сам з роботодавцем у спірних питаннях. Звернення або до Центрів безоплатної правової допомоги, або до адвокатів. Тривалі судові процеси. При цьому колективні інтереси працівників відстоювати буде взагалі нікому. Таким є майбутнє без профспілок.

Сьогодні у світі – 195 країн. 193 країни світу є членами Організації Об'єднаних Націй і дві країни не є її членами: Святий Престол (Ватикан) та Держава Палестина. Профспілки існують майже в усіх країнах світу, навіть у Ватикані. Лише 11 країн фактично не мають профспілок. Серед них – Саудівська Аравія. Шаран Барроу, генеральний секретар МКП, заявила, що в Саудівській Аравії не існує жодної профспілки, оскільки закон не дозволяє їм існувати: «Співоробітникам дозволяється організувати лише так звані комітети робітників, які повинні включати участь уряду та роботодавця. Саудівська Аравія забороняє профспілки і порушує всі міжнародні норми». Серед країн, у яких немає профспілок і Республіка Науру – карликова держава, Маршаллові острови, Тонга, Бруней, Мальдіви, де немає навіть законодавчих норм про виробничі відносини. У Мікронезії, Гвінеї, Центральній Африці, Афганістані профспілкові організації не визнаються і не реєструються державними органами.

У випадку прийняття законопроектів №2681, № 5371, № 5388, наступною у цьому переліку може бути Україна.

Оксана ЗАЙЦЕВА

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ЛИСТ

Шановні колеги!

За повідомленням Федерації профспілок України у Верховній Раді України найближчим часом можливий розгляд законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо дерегуляції трудових відносин» (реєстр. № 5388 від 16.04.2021). Законопроект містить положення, які суперечать нормам статей 9, 22, 36 Конституції України, нормам міжнародного права, містить низку положень, що встановлюють дискримінаційні норми для найманих працівників, які значно послаблюють рівень їх захисту, звужують обсяг трудових прав та соціальних гарантій працівників у порівнянні з чинним національним законодавством, нівелюють представницьку та захисну функції профспілок.

Нагадаємо, що постановою Президії ФПУ від 20 квітня 2021 року схвалено Заяву Президії ФПУ щодо зареєстрованих у Верховній Раді України законодавчих ініціатив владі, спрямованих на «дерегуляцію» трудових відносин, якою зокрема, засуджено ініціативу Уряду щодо схвалення розробленого Мінекономіки законопроекту №5388, та народних депутатів України – членів Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів – ініціаторів проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність (реєстр. №5371 від 13.04.2021).

Про суперечність законопроектів №№5371 та 5388 Конституції України та міжнародним актам, ратифікованим Україною профспілковою стороною наголошувалося також на засіданні Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, яке відбулося 21 квітня 2021 року.

Заклик до представників органів влади і роботодавців відмовитись від підтримки законопроектів №№ 5371 та 5388 міститься і у заяві делегатів VIII З'їзду ФПУ «Припинити наступ на трудові права працівників та профспілки».

На засіданні Президії ФПУ 24 червня 2021 року було схвалено План заходів протидії законодавчим ініціативам влади у сфері трудових відносин, які звужують права працівників і профспілок (зокрема, у зв'язку з прийняттям 28 травня 2021 року парламентським Комітетом з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Верховній Раді України рішення рекомендувати прийняти за основу проекти законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» (реєстр. № 5371 від 13.04.2021) та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо дерегуляції трудових відносин» (реєстр. № 5388 від 16.04.2021).

Вказаним планом передбачено, зокрема, реєстрацію електронних петицій проти прийняття законопроектів №№ 5371 та 5388.

Виходячи з викладеного, закликаємо Вас, шановні колеги, підтримати вказані електронні петиції спрямовані на недопущення прийняття антисоціальних законопроектів, які порушують трудові права та право на об'єднання у профспілки:

«Проти прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність» (реєстр. № 5371 від 13.04.2021)» (строк збору підписів збігає 28 липня 2021 року);

«Відхилення проекту закону №5388 від 16.04.2021 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо дерегуляції трудових відносин» як такого, що запроваджує необґрунтоване звільнення працівників та позбавляє їх профспілкового захисту» (строк збору підписів збігає 29 липня 2021 року).

Вікторія КОВАЛЬ,
Голова Профспілки

НЕ БУДЬ БАЙДУЖИМ – ПІДПИШИ ПЕТИЦІЇ!

Якщо ти найманий працівник, приєднуйся до протесту працівників і підпиши петиції проти антитрудових законопроектів № 5371 та № 5388 за посиланнями:

<https://itd.rada.gov.ua/services/petition/index/9346>
<https://itd.rada.gov.ua/services/petition/index/9353>

Саме від твого голосу може залежати твоя доля і доля твоєї родини.

Не будь байдужим – захисти свою честь, гідність і право на працю! Підпиши петиції!